

Tizenhét barátok csendes lakhelye

Az egyházférfiak különös csoportja a kamalduliak rendje. Ez a toszkánai Campo Maldoloban, 1012-ben alapított szerzet arról nevezetes, hogy tagjai a legnagyobb magányosságban és igen nagy csendességben élnek. Ha nem is fogadnak örök hallgatást, mint a karthauziak, ők is csak akkor szólalnak meg, ha rokoni látogatójuk érkezik, az pedig nem jöhet többször, mint évente egy- vagy kétszer. Különben valamennyi fölszentelt rendtag külön házban lakik, a maga kerteskéjét műveli, és csak a közös ájtatosságok idejére gyűlnek össze kolostoraik templomában.

Lévnék egyházi barátoknak egytől egyig saját lakóépület kell, ez a rend csak ott tudott megtelepedni, ahol olyan gazdag patrónusok akadtak, akik vállalták az építkezés tetemes költségeit. Hazánkban a XVIII. század első felében jelentkezett egy ilyen kegyúr. Galánthai gróf Esterházy József, a tata-gesztesi uradalom birtokosa, aki mint Komárom megye örökös főispánja és Magyarország országbírája megtehette, hogy majk-pusztai birtokának egy részét a hallgatás szerzeteseknek felajánlja, s számukra — több más, szintén tehető családdal egyetemben — otthonokat és közösségi épületeket emeljen.

A majki remeteség alapítólevele 1733. június 28-án kelt, s hamarosan meg is kezdődött az Oroszlány mellett erdőszélen az építkezés. Az osztrákok remek építőművésze, a barokk stílus kiváló művelője, Franz Anton Pilgram készítette a tervet, amelyek egyrészt a kis házakat ábrázolták, másrészt meg az egész telepnek adtak egy zártságában is szellős, arányos elosztású keretet. Összesen tizenhét lak került tető alá, így tehát tizenhét fehér csuhás, hosszú szakállas, tar koponyájú szerzetes kezdte meg Majk-pusztán csendesen ájtatos, ám annál szorgalmasabb életét.

Napjaik egy részét odabent az adományozó főurak cimereivel díszített házakban töltötték. Amikor lakószobáikat rendbe tették, az azzal szemközt házikápolnájukba vonultak át, hogy annak márványoltára előtt és barokkos gazdagságú freskói alatt misét mondjanak. Ezt követően konyháikban, meg az ezekhez csatlakozó pincéikben, padlásokon tettek-vettek, majd pedig azokba a munkaszobákba mentek, ahol különféle mesterségeket lehetett üzni, vagy a tudós könyvekben elmélyedni. Ha az olvasásba, más szorgoskodásba befáradtak, a házak előtti, embermagasságú kerítéssel körülvett kertekben folytathatták a napot: itt virágokat, gyógynövényeket és főzéshez szükséges terményeket gondoz-

● Remeteházak és a templomból maradt torony.

tak. Harangkondulások aztán egybe-
gyűltek a remeteség központjában álló
templom oltára előtt.

Egészen 1782. április 15-éig élték ezt a
hallgatag, de mindig munkás életet a
majki kamalduliak. Ekkor azonban
hozzájuk is elért II. József közismert pa-
rancsa, amely kivétel nélkül feloszlatta
a szerzetesrendeket. A fehér csuhás fér-
fiaknak búcsút kellett mondaniuk cí-
merdíszes otthonaiknak, és kénytelen-
kelletlenül továbbáltak.

Majk-pusztá ismét az alapító Ester-
házyaké lett. Ők előbb két posztókészí-
tőnek adták bérbe — ezek munkásai,
mintegy százötven ember vette birtoká-
ba a papi házakat —, majd egy szűr- és
posztógyár települt meg az épületegyüt-
tesben. Végül főúri vadásztanya lett be-
löle; a remeték szobáit ekkortól fogva a
cselédség lakta.

A felszabadulás után hol otthonatlan
földművelők, hogy az oroszlányi bá-
nyászok szegényebbjei kerestek mene-
dékét a mind jobban pusztuló házac-
kákban.

Egészen 1970-ig tört a cserép, hullott
a vakolat Majk-pusztán, vagy ahogyan
egy zengzetes följegyzés mondja, a ti-

zenhét barátok csendes lakhelyén. Ek-
kor azonban az oroszlányi tanács elha-
tározta, hogy a remeteséget annak épí-
tészeti értékéhez illően felújíttatja.
Modhatni, egész Komárom megye ösz-
szefogott, hogy a kecskeméti illetőségű
Báczsterv mérnökeinek tervei szerint a
műemlékegyüttes megfiatalodjon.
Ahogyan az alapításkor a főúri családok,
most egy-egy gyár, üzem, tehető-
sebb intézmény utalt át tetemesebb ösz-
szegeket. Persze nem egészen önzetlenül
írták alá az okmányokat, merthogy a ti-
zenhét kis ház mindegyike egy-egy ada-
kozó lett: ki üdülőt, ki oktatási köz-
pontot rendezett be benne. Kívülről
azonban minden eredeti; Pilgram mes-
ter sem találta sehol semmi kivétne-
lőt. Legfőljebb csak akkor, ha egyik-
másik kápolnába is benézne, mert ezek
freskóin még ott dolgoznak a restaurá-
torok. Ez azonban nem ok arra, hogy az
érdeklődőket távol tartsák. Jönnek is
azok száz száma. Különösen jó időben,
amikor egyébként is remek élmény egy
vértesi túra. Hát még úgy, ha egy ilyen
különös szerzetesrenddel és egy ilyen
pompás épületegyüttesrel is meg lehet
ismerkedni a hétvégi kirándulás során.

A. L.